

Svätý Peter z Alkantary a vnútorná modlitba

Narodil sa v roku 1499 v Alcantary v španielskej Estremadure, kde bol jeho otec právnikom a guvernérom. Ako šesťročný opustil rodičovský dom a vedený túžbou s čo najväčšou dôslednosťou nasledovať Krista, požiadal o prijatie v reformnom kláštore v Manjaretas na španielsko-portugalskom pohraničí. Tu žil asketickým životom na spôsob pustovníkov – otcov púšte. V roku 1524 prijal kňazské svätenie. So súhlasom predstavených viedol pustovnícky život neďaleko kláštora sv. Onufria v pustom kraji pri Suriane. Nestal sa však uzavretým do seba. Slúžil blížnym, najmä Božím slovom, poučovaním vo viere, starostlivosťou o chudobných a chorých. Aby oživil vrúcnosť viery staval popri cestách jednoduché kríže. Aj v tradične katolíckom Španielsku rehoľná disciplína totiž pod vplyvom renesančného štýlu života a reformačného hnutia v Nemecku poklesla. V roku 1556 založil spolu s niekoľkými horlivcami so súhlasom pápeža Pavla IV. veľmi skromný kláštor pri Pedrose v Španielsku. Stal sa ohniskom novej reformy. V priebehu šiestich rokov vzniklo ďalších deväť podobných kláštorov a do zväzku s nimi vstupujú aj ďalšie. Vychádzali z nich aj horliví misionári, ktorí odchádzali do novoobjavených oblastí Južnej Ameriky. Život svätého Petra z Alkantary je spätý aj s reformou karmelitánskeho rádu, nakoľko bol duchovným radcom svätej Terézie Veľkej, ktorá vo svojich záznamoch spomína: „ ... keď som sa s ním zoznámila, bol už veľmi starý; jeho telo vyzeralo skôr akoby zo suchej kôry ako z mäsa. Bol však veľmi príjemný. Hovoril málo, iba keď ste sa ho na niečo spýtali. Odpovedal stručne, ale stálo to za to počúvať ho, pretože mal vynikajúcu inteligenciu ...“ Hoci mal mnoho odporcov, vedel si získavať ľudí vľúdnosťou a jemnosťou. Zomrel v kláštore v Punta Arenas v roku 1562, kľaciac so slovami: „ zaradoval som sa, keď mi povedali, pôjdeme do domu Pánovho“. Svätorečil ho pápež Klement IX. v roku 1669 a v roku 1826 bol vyhlásený za patróna Brazílie. Popri svojej činnosti vynikal svojou ponorenosťou v Boha a je významným učiteľom vnútornej modlitby.

Vzhľadom k tomu, že sa vo františkánskej reholi rozvinulo hnutie, inšpirované myšlienkami sv. Petra z Alkantary, ktoré sa prejavovalo zakladaním malých kláštorov „svätej púšte“, je vhodné sa na tomto mieste zmieniť o špiritualite púšte. Prvou skutočnosťou, ktorá vyplýva aj zo samého Svätého Písma, je dočasnosť. Na púšť ide niekto na určitý čas, aby sa pripravil na svoje poslanie ... porov. Mt 4,1-13; Lk 6,12-13; Gal 1,15-17. Odhliadnúc od zvláštneho povolania k pustovníckemu životu, ktoré je znamením eschatologického rozmeru Cirkvi, putujúcej k „novému nebu a novej zemi (porov. 2Pt 3,13) je púšť najvhodnejším miestom pre tých, ktorí sú vtiahnutí do pastoračnej a sociálnej činnosti túžia

zacieliť svoj život podľa Božieho plánu a pracovať skutočne na spásu bližných. Modlitba v samote je skutočným naplnením ich apoštolského povolania, lebo predpokladá odumretie seba a veľkú vnútornú poddajnosť Ježišovej láske, aby tak bol celý život ovládaný starosťou o spásu všetkých. Púšť nie je útekem od ľudí (je vinutím sa k Bohu); nie je obytným miestom ale priestorom kde sa pomocou zemepisného prostredia získava duchovná skúsenosť, ktorá robí vzťah k Bohu i bližným opravdivejším. Púšť prináša so sebou rozchod s vlastnou zaistenosťou. Človek opúšťa bežný svet s jeho vymoženosťami a nachádza sa sám; musí nielen uspokojiť svojho ducha obmedzením zbytočných prianí ale aj zvoliť si najvyššieho; relativizovať iné hodnoty, odmietnuť modly. Púšť je preto miestom skúšok a pokušení. Keď je srdce oslobodené od modiel, okúsi cenu Boha.

Zo smerníc „malých bratov“: Kto chce prežiť deň púšte, musí to robiť v duchu nasledovania Pána; nebola to potreba odpočinúť si a byť ďaleko od ľudí, ale skôr túžba byť s Otcem. Keď odídeš na deň púšte; uváž si, že Boh ťa naplní svojou prítomnosťou podľa toho ako verne budeš rešpektovať samotu (a mlčanie) a ako odvážne zotrváš v modlitbe. Inak celkom iní zlí duchovia sa budú potulovať okolo teba v tvojej samote. Preto zvlášť pamätaj, že medzi vecami, ktoré si máš so sebou (na púšť) vziať je Sväté Písmo. Tiež nezabúdaj na pôst; je znamením, že Boh je najväčší. Neváhaj tiež používať iné, konkrétne znamenia, aby si spútal svoju pozornosť ako je zhotovovanie malých krížov, ružencov či zbieranie kvetín na výzdobu kaplnky v pustovni. Tieto drobné práce sú veľmi dobré ak sú sprevádzané litaniiovými invokáciami, ako je povestná „Ježišova modlitba“ východných mystikov: „Pane, Ježišu Kriste, zmiluj sa nado mnou“. Napokon, pamätaj, že púšť je vždy prechod a že je to nejsilnejší a najpokojnejší návrat k ľuďom, k tým ľuďom na ktorých nesmieš ani na svojej púšti zabúdať. Napokon, poslednou charakteristikou je, že táto dočasná púšť pripomína inú: púšť na ktorej Ježiš odovzdal Otcovi svojho ducha ...

Kiež deň púšte oživi v tebe túžbu zomrieť s Ním a pre Neho; hoc aj zajtra ...

Predmet vnútornej modlitby

Cieľom vnútornej modlitby je naplniť srdce bázňou a Božou láskou a nadchnúť ho k zachovávaní Božích prikázaní. Máme teda rozjímať o tom, čo nás privedie najbližšie k tomuto cieľu.

Aby bola vnútorná modlitba dobrá, má mať šesť častí:

1. *starostlivá príprava mysle*
2. *čítanie o tajomstve o ktorom chceme rozjímať*
3. *vlastné rozjímanie*
4. *nábožné vd'akyzdanie za prijaté dobrodenia*
5. *obetovanie Kristovho života a našej práce*
6. *prosba za to, čo je nutné k spásu vlastnej a bližných; k dobru celej Cirkvi*

Rozjímanie si žiada týchto šesť častí. Ich úžitok spočíva okrem iného v tom, že poskytujú bohatú látku. Podávajú rôzne druhy pokrmov: ak nechutí jeden, siahne sa po druhom; ak sa slabne v jednej časti, je možné zamestnať myseľ inou časťou. Napokon v každej vnútornej modlitbe nie sú nutné všetky tieto časti, ani nie je nutné dodržiavať uvedené poradie. Pre začiatočníkov je však veľmi dôležité, aby mali pevnú metódu. Nezamýšľam určovať nezmeniteľné zákony; skôr uviesť začiatočníkov na cestu vnútornej modlitby. Keď sa na túto cestu vydajú, cvik a skúsenosť ale najmä Duch Svätý ich poučí o ostatnom.

1. starostlivá príprava mysle

Odoberieme sa na miesto modlitby a zaujmeme úctívú polohu tela. Môžeme kľáčať, stáť, mať ruky rozpäté v tvare kríža, vrhnúť sa na zem alebo, ak si to žiada nutnosť, únava či zdravie, môžeme sedieť. Prežehnáme sa a sústredíme si myseľ. Odpútame pozornosť od obrazotvornosti a usilujeme sa uvedomiť si Božiu prítomnosť. Hlboko sa koríme pred Bohom a podľa Abrahámovho vzoru opakujeme: „Hľa, opovážil som sa hovoriť s Pánom, hoci som len prach a popol“ (porov. Gn 18,27) ... a so žalmistom sa modlím: „Oči dvíham k tebe, čo na nebesiach prebývaš ...“ (Ž 122).

A pretože nik nemôže povedať: „Ježiš je Pán“, iba ak v Duchu Svätom (porov. 1Kor 12,3) obraciame sa teda k Duchu Svätému, prosiac o pomoc: ... Príď Duchu Svätý tvorivý ...

Potom vrúčne prosme Boha o milosť aby sme touto svätou modlitbou načerpali nové sily a rozhorlili sa k službe Bohu. Modlitba, ktorá nevydá toto ovocie, je vlačná, nedokonalá a pred Bohom nemá žiadnu cenu.

2. čítanie o tajomstve o ktorom chceme rozjímať

Nemá byť príliš rýchle, ale rozvážne, dôkladné a pokojné. Musíme naň sústrediť nielen rozum, nielen chápať, čo čítame; ale aj vôľu, ktorá má prevažovať. Ak na teba zapôsobí niektoré miesto, zastav sa na chvíľu, aby pevnejšie zakotvilo v tvojom srdci. Dbaj, aby si nečítal príliš dlho; venuj viac času vnútornej modlitbe samej. Neraz sa stáva, že bude nutné učiniť si násilie a zaháňať neúčinné a márne myšlienky; statočne proti nim bojovať podľa príkladu patriarchu Jakuba – a v boji vytrvať až do konca. Ak vytrváme, Boh dá víťazstvo, dá nezriedka aj nábožnosť

a čistejšie nazeranie alebo iný dar, ktorý nikdy neodmieta tým, ktorí verne bojujú pre jeho vec.

3. *Vlastné rozjímanie*

Často sa zaoberáme tým, čo si možno predstaviť obrazotvornosťou ako je život a utrpenie Pána ... mnohokrát sa však jedná o skutočnosti, o ktorých je možné uvažovať skôr rozumom, ako je Božia dobrota, láska, spravodlivosť ... Toto je rozjímanie rozumové; to predchádzajúce predstavivé. Rozjímaj spôsobom sebe vlastným a podľa toho ako si vyžaduje téma. Je dobré vyhýbať sa nemiernej obrazotvornosti, aby nás potom silné predstavy príliš nesklúčili.

4. *Nábožné vd'akyvzdanie za prijaté dobrodenia*

Vd'akyvzdanie naväzuje na vlastné rozjímanie. Tak napríklad, ak ide o utrpenie Pána, vzdávame Pánovi vd'aku za to, že nás vykúpil tak trpkými mukami; ak ide o hriech, ďakujeme, že tak zhovievavo čakal na naše pokánie; ak rozjíname o strastiach pozemského života, ďakujeme za to, že nás od mnohých uchránil ... K tomuto zvláštnemu vd'akyvzdaniu, naväzujúcemu na predchádzajúce rozjímanie pripoj širšie: vd'akyvzdanie za stvorenstvo, za povolanie k životu v milosti ... podobne prechádzaj ďalšími Božími dobrodeniami, ako ti prídu na myseľ a vyzvi všetky tvory (a živly) nech ďakujú s tebou ! Spievaj pieseň troch mládencov (Dan 3,57 – 87) potom aj 104. žalm: Dobroreč, duša moja, Pánovi ...

5. *obetovanie Kristovho života a našej práce*

Po vd'akyvzdaní srdce akosi prirodzene vzplanie pohnutím akým bol preniknutý aj Dávid, keď povedal: „Čím sa odvd'ačím Pánovi za všetko, čo mi dal ... (porov. Ž 116,12) Tomu urobíš zadosť, ak Bohu obetuješ všetko, čo máš; ponúkneš mu seba samého, otvoríš sa mu celý a dovolíš, aby s tebou urobil ako bude chcieť. Potom obetuj Bohu – Otcovi všetky zásluhy a obeť jeho jednorodeného Syna; všetko, čo v poslušnosti vytrpel na tomto svete. Obetuj to preto, lebo to je naše dedičstvo, podobne ako je naše nielen to, čo sme získali vlastným úsilím, ale aj to, čo sme dostali zdarma ... Je to najväčšia a najúžasnejšia obeť, ktorú môžeme Bohu, Otcovi podať.

7. prosba za to, čo je nutné k spáse vlastnej a blížnych; k dobru celej Cirkvi

Najprv pros Boha s planúcou láskou a horlivosťou, aby svetlom svojho poznania osvietil všetkých ľudí a národy; aby ho poznali, chválili a klaňali sa mu ako jedinému a pravému Bohu a Pánovi. Pros za predstavených Cirkvi, aby ich viedol a osvecoval jasom svojej milosti a tak priviedli všetkých ľudí k poznaniu Stvoriteľa a k poslušnosti voči Nemu. Tiež pros za svetských predstavených ako k tomu nabáda svätý Pavol (*porov. 1Tim 2,1-2*). Rovnako pros za všetky údy Kristovho tajomného tela a napokon i za seba samého. (Napokon) o čo je treba prosiť, o tom poučí každého jeho vlastná potreba. Denne pros o milosť vytrvalosti v dobrom až do konca. Z palety čností si vyprosuj tie, ktoré ti môžu pomôcť k väčšej ochrane vnútorného života; skonči vrúcnou prosbou o lásku k Bohu.

NIEKOĽKO POUČENÍ PRE ROZJÍMANIE

Prvým učiteľom je Duch Svätý. Napriek tomu však skúsenosť ukazuje, že je potrebný nejaký návod. Cesta k Bohu je totiž strmá a plná ťažkostí. Je potrebný vodca. Bez neho mnohí dlhé roky blúdžia alebo len pomaly dosahujú žiadaný výsledok.

I. poučenie

Látku k rozjímaniu si usporiadame podľa bodov a podľa doby. Nelipni však úzkostlivo na tom; môžeš prejsť k inému predmetu, pri ktorom nájde tvoja myseľ viac úžitku a posilní sa v nábožnosti. Cieľom týchto cvičení je nábožnosť.

II. poučenie

Príliš nerozumuj; vôbec nejdú správnu cestou tí, ktorí v modlitbe a v rozjímaní rozvažujú a skúmajú Božie tajomstvá akoby mali o nich kázať. Tým sa skôr rozptyľujú a vychádzajú zo seba namiesto toho, aby zostupovali do vnútra.

III. poučenie

Aj svoju vôľu máme umierňovať; nábožnosť sa nedá vynútiť násilným spínaním rúk, alebo podobnými gestami či nútením sa do citov. To skôr vysušuje srdce a robí ho

neschopným prijať Božie navštívenie, ako krásne poučuje Kassián. Duša sa potom so strachom vracia k týmto cvičeniam, lebo vie, že sú zdrojom veľkých ťažkostí. Ak preto, kto rozjímaš o Kristovom utrpení, stačí ti sprítomniť si, čo trpel; pokojne nazeraj so srdcom nežným a súcitným, pripraveným skôr pre pohnutie, ktoré pošle Božie milosrdenstvo ako ktoré si vôľou vynútime. Ak ho Boh nedá, neznepokojuj sa ani nezarmucuj.

IV. poučenie

Neoslabuj svoje sily ani úzkostlivou pozornosťou ani nedbalosťou voči dotieravým myšlienkam.

V. poučenie

Ak nevnímaš hneď slasť nábožnosti, po ktorej túžiš, neklesaj na mysl ani nezanechávaj začaté cvičenie. Čakaj trpezlivo Pánov príchod; žiada si to vznešenosť Božieho majestátu, aby sme trochu čakali pred bránami posvätného paláca. Ak príde, ďakuj mu; ak zotrvá dlhšie pokor sa pred ním a uznaj, že nie si vôbec hoden tejto milosti; ak nepríde vôbec, ticho a trpezlivo to znášaj. A hoc by si necítil, že si si Boha ctil, stačí, že si sa mu klaňal v duchu a v pravde, lebo On sám hľadá takých ctiteľov (*porov. Jn 4,23*).

VI. poučenie

Mnohí sa nazdávajú, že dosiahli cieľ cvičenia, keď pociťia akési pohnutie srdca či vyronia nejakú slzu. To však nestačí. Ako je pre pole málo platných pár kvapiek dažďa, tak je potrebná hojnosť nebeských vôd, aby vzišla úroda dobrých skutkov. Ak rozjíname len krátko, spotrebujeme takmer celý čas na usmernenie obrazotvornosti a na sústredenie srdca a keď sa majú zberať plody vynaloženého úsilia; rozjímanie končí. Zdá sa mi, že doba kratšia ako hodinu a pol, či dve hodiny je pre rozjímanie príliš krátka. Kto je však prácou natoľko zavalený, že nemôže venovať na rozjímanie toľko času, nech napriek tomu obetuje Bohu s chudobnou vdovou z Evanjelia aj to málo, čo môže. Ak sa tak nedeje z nedbanlivosti, veľmi štedro ho odmení ten, ktorý sa stará o všetky stvorenia podľa ich potrieb.

VII. poučenie

Ak ťa navštívi Boh svojou vzácnou útechou v modlitbe alebo aj mimo nej, za žiadnu cenu nedopušť, aby táto chvíľa unikla bez úžitku. Vychutnaj sladké sústo poslané z neba, lebo Boh sa skryje pred nevšímavým.

VIII. poučenie

Istý učiteľ radí tým, ktorí cítia, že sú zachvátení plameňom božskej lásky, aby zanechali rozumového usudzovania, hoc aj dôkladného a hlbokého. Nie preto, že by to bolo zlé, ale preto, že by to bolo na prekážku väčšiemu dobru. Ten nech sa vtedy uspokojí s poznaním, ktoré poskytuje viera. Na to nech zameria svoju vôľu a lásku, pretože len ich prostredníctvom vystúpime až k objatiu Boha. Vtedy nech načúva Bohu akoby okrem neho a Boha nič iné nejestvovalo. Ba ešte ďalej; nech zabudne na seba samého ... kedykoľvek sa niekoho zmocní tento duchovný spánok, v ktorom sa rozum akoby upokojí avšak vôľa bdie, má si dopriať tohto vybraného pokrmu kým ho Boh dáva. Až keď je požitý, treba sa vrátiť a pokračovať v rozjímaní. Takto si počíname ako záhradník. Ten, keď polieva záhony chvíľu počká, kým voda vsiakne do zeme a potom zasa pokračuje. Tak sa voda dostane do hĺbky a zeme vydá bohatšiu úrodu.

Ako je nutné zanechať rozjímanie pre nazeranie a prejsť od menšieho dobra k väčšiemu, tak je zasa naopak nezriedka nutné zanechať nazeranie a prejsť k rozjímaniu. Je to vtedy, keď sú pohnutia tak silné, že by to mohlo škodiť zdraviu. Najlepším liekom je prejsť k iným hnutiam, napríklad k súcitu uvažujúc o niečom z utrpenia Pána ... Tak sa srdcu uľaví od prílišného vypätia.

O NÁBOŽNOSTI A ČO S ŇOU SÚVISÍ

Pojednali sme o vnútornej modlitbe a o spôsobe ako ju konať. Teraz nám prospeje zmienka o tom, čo nábožnosť podporuje a rozhojňuje a čo jej prekáža a ničí ju.

Nábožnosť je, ako hovorí svätý Tomáš, čnosť, ktorá nás robí pohotovými a ochotnými konať čnostne; je to čnosť, ktorá nás nabáda ku konaniu dobra.

Jej hlavnou prekážkou je porušenie ľudskej prirodzenosti, majúce svoj pôvod v hriechu. Z neho vyvierajú sklony k nerestiam a ťažkosti pri konaní dobra. Aby sme to všetko

prekonali, postarala sa Božia múdrosť o veľmi vhodné prostriedky. Pravá povaha nábožnosti nespočíva v akomsi roznežnení srdca alebo v hojnosti útech, hoci nimi bývajú často zahrňaní tí, ktorí sa venujú rozjímaniu, ale v ochote a odhodlanosti ducha konať dobro. Pojednáme teraz o prostriedkoch, ktorými je možné nábožnosť získať. Bude to veľmi užitočné, pretože táto čnosť je bodcom pre ďalšie čnosti.

Deväťero prostriedkov k získaniu nábožnosti

1. **veľkomyselnosť** zoči-voči ťažkostiam. Je isté, že nie je nič skvelé čo nebolo zároveň aj obtiažne
2. **bedlivosť srdca**, srdce oslobodené od nezriadeností
3. **bedlivosť nad zmyslami**, právom ktosi hovorí, že kto chce rozjímať musí byť hluchý, slepý a nemý
4. **samota**
5. **duchovné čítanie**, dodáva látku k rozjímaniu
6. **myšlienky zamerané na Božiu prítomnosť**, časté také povzdychy nazýva sv. Augustín strelnými modlitbami; kto si ich osvojí zakrátko veľmi pokročí
7. **vernosť času a miestu vnútornej modlitby**
8. **striednosť** v životospráve
9. **skutky milosrdenstva**, dodávajú dôveru, že uzrieme Božiu tvár

Deväťero prekážok nábožnosti

1. **hriechy**, aj ľahké; ochromujú a uhašajú vrúcnosť nábožnosti
2. **výčitky svedomia**, znepokojujú myseľ
3. **nezriadený smútok**
4. **prílišná starostlivosť**
5. **nadmerná zamestnanosť**
6. **zmyslové žiadostivosti**
7. **nestriednosť v jedle a pití**
8. **zvedavosť zmyslov**, žiadostivosť po novotách
9. **vynechávanie stanovených cvičení**, ibaže by sa to dialo z vážnej príčiny alebo z nutnosti. Duch nábožnosti je niečo veľmi jemné a ak sa nepolieva nepretržite vodou nábožných rozjímaní, ľahko hynie.

NAJZNÁMEJŠIE POKUŠENIA PRI ROZJÍMANÍ

A NAJVHODNEJŠIE PROSTRIEDKY PROTI NIM

1. pokušenie: absencia duchovnej útechy

Nezanechávajme obvyklých cvičení modlitby; pokorme sa pred Pánom a bedlivo skúmame či sme si sami nezavinili stratu tejto milosti. Prosme Pána, aby nám túto vinu odpustil a otvoril neoceniteľné poklady svojej trpezlivosti ... Tak získame aj z duchovného sucha nemalý úžitok. Čo je užitočné, nebýva vždy sladké a lahodné. Skúsenosť ukazuje, že tí, ktorí vytrvávajú v rozjímaní aj v čase duchovného sucha odchádzajú často plní útechy a duchovnej radosti. Nie je žiadnou čnosťou zotrvať na modlitbách dlhú dobu, keď je niekto zahrnutý Božimi útechami; ale neustávať v modlitbe, keď Boh túto útechu nedáva a pokojne znášať túto opustenosť je dôkazom

pravej vytrvalosti v dobrom. Tu sa pozná statočnosť a úprimnosť; tu sa rozoznajú praví Boží priatelia od falošných.

2. *pokúšenie: nevhodné a neužitočné myšlienky*

Statočne im vzdorujme a nestrpme aby nás ovládli. Kto si napádaný týmto pokúšením, obráť sa bez strachu a úzkostlivosti na Boha, lebo tu nebýva vôbec žiadna vina alebo len veľmi malá. Pokor sa pred Pánom, že si len hlina, rodiaca trnie a bodľáč a odporúčaj sa jeho očisťujúcej milosti. Čakaj trpezlivo, lebo pokorným nikdy neodopiera svoju milosť. Ver mi, že z vytrvalého boja získaš väčší úžitok a viac zásluh ako keby si v rozjímaní prežíval tie najväčšie útechy.

3. *pokúšenie: rúhavé myšlienky*

Najvhodnejším prostriedkom je pohľdať nimi; nevšímať si ich, lebo prílišný strach im však dodáva silu. Nemáme hriech, ak nemáme v nich záľubu a sú nám naopak, skôr trápne. Sú skôr trestom ako vinou. A čím menej potešenia a akéhokoľvek záľubenia v nich človek má, tým je vzdialenejší akejkokoľvek vine.

4. *pokúšenie: myšlienky proti viere*

Kto chceš vojsť do svätyně Božieho diela, vstupuj tam s nesmiernou pokorou a úctou; v prostote holubice, nie v chytrosti hada. Buď ako dieťa, lebo takým Pán zveruje svoje tajomstvá (*porov. Lk 10,21*). Zatvor oči rozumu a otvor oči viery – to sú ruky do ktorých sa má brať Božie dielo.

5. *pokúšenie: strach z modlitby na osamelom mieste v nočnom čase*

Niet účinnejšieho lieku ako mať statočného ducha; uvaž, že nás strážia anjeli, ktorí sa o nás oveľa viac starajú práve keď sa modlíme. Pomáhajú nám, ujímajú sa našich prosieb, prednášajú ich v nebi a maria nástrahy zlého.

6. *pokúšenie: ospalosť v čase modlitby*

Aby sme ospalosť premohli, je potrebné zvážiť, že často býva spánok nutný. Vtedy nemáme telu odopierať, čo mu patrí aby naopak telo neprekážalo v tom, čo patrí nám. Ospalosť často pochádza z choroby. Treba si dať pozor, aby sme sa príliš neznepokojovali, pretože tu niet viny. Je potrebné premáhať sa s rozvahou nakoľko stačia sily.

7. *pokúšenie: nedostatok dôvery a opovázlivosť*

Premôžeme ho tak, že viac dôverujeme, nie sebe ale jedine Božej добрôte, pre ktorú nie je nič nemožné. Uvažuj ďalej o živote svätých – už blažených s Kristom a ak sa s nimi porovnáš, spozoruješ aký si maličký. To ľahko zlomí tvoju pýchu.

8. *pokúšenie: nezriadená žiadostivosť po vzdelaní*

Rozjímaj ako čnosť prevyšuje vedu; ako Božia múdrosť prevyšuje ľudskú. A okrem toho keby mala ľudská múdrosť sveta všetky výsady, jednému sa nevyhne: razom zanikne s pozemským životom. Preto je omnoho užitočnejšie cvičiť sa v Božej láske, ktorej ovocie zostáva naveky. V deň posledného súdu sa nás nebudú pýtať čo sme čítali ani akou rečou sme hovorili, ale ako dobre sme žili.

9. *pokúšenie: Neopatrnosť v horlivosti o druhých*

Liekom je všímať si prospech blízných bez toho, aby to bolo na vlastnú škodu; žiť viac ponorený v Boha ako v seba samého.

OSEM NAPOMENUTÍ VO VECI MODLITBY

1. *napomenutie: pamätaj na cieľ modlitby*

Styk s Bohom je sám o sebe plný sladkosti a príjemnosti; preto sa zvyčajne stáva, že mnohých táto podivuhodná a neobyčajná sladkosť vábi. Títo sa preto blížia k Bohu. Konajú duchovné úkony a cvičenia, ako sú čítania, modlitby, rozjímania a prijímanie sviatostí, pretože pri tom pociťujú nesmierne potešenie. Hlavný dôvod, ktorý ich vedie je teda túžba po tejto sladkosti. To je však veľký blud a klam, ktorý mnohých mylí. Prednostným cieľom našich úkonov má byť láska k Bohu a hľadať ho celým srdcom. Títo však milujú a hľadajú skôr svoje potešenia ako Boha. Istý učiteľ hovorí, že je to akýsi druh lakomstva, nestriednosti a duchovného labužníctva; nie menej škodlivého ako je labužníctvo telesné. Horšie, že ešte aj posudzujeme seba i druhých podľa nadbytku či nedostatku týchto útech. Nazdávame sa, že stupeň dokonalosti sa meria podľa toho, koľkými útechami sme Bohom obdarovaní.

Avšak, cieľom všetkých duchovných cvičení a vôbec duchovného života je zachovávanie Božích prikázaní a dokonalé plnenie Božej vôle. K tomu je nutné, aby sme odumreli svojvôli a tak mohla v nás žiť a vládnuť vôľa Božia (*porov. Mt 6,10*). Muži, skúsení v duchovnom živote, správne hovoria, že jediným a najdôkladnejším osvedčením pravej čnosti nie sú potešenia, ktoré v modlitbe cítime, ale trpezlivosť v protivenstvách a sebazaprení; úprimné a dokonalé plnenie Božej vôle – hoci k tomu nemálo napomáhajú aj útechy, ktorých sa nám v modlitbe dostáva.

Ak chceš teda vedieť ako si pokročil na ceste k Bohu, skúmaj, ako denne rastieš vo vnútornej i vonkajšej pokore, ako pokojne znášaš krivdy, ako si trpezlivý so slabosťami blízných a súcitný s ich nedokonalosťami. Skúmaj akú máš dôveru v Boha v časoch súženia, ako si zdržanlivý v reči a ako bdieš nad svojím srdcom. Skúmaj ako krotíš svoje telo a ako ho podrobuješ duchu; aký si umiernený v šťastí i nešťastí. Skúmaj ako dokonale si odumrel svetu, jeho potešeniam a každej túžbe po poctách a hodnotách.

Buď teda zdržanlivý a zároveň sa modli, pretože nik nedosiahne dokonalej zdržanlivosti bez pomoci nábožných prosieb.

2. *napomenutie: chráň sa videní*

Ak nie je dovolené žiadať po duchovných útechách a potešeniach v ktorých by sme spočinuli, o to viac je nedovolené žiadať si videnia a zjavenia. Môžu byť nesmiernym nebezpečím pre tých, ktorí ešte nie sú dostatočne zakotvení v pokore. Keď Boh bude chcieť niečo zjaviť, zariadi to tak, že ten komu sa niečo zjavuje – aj keby unikal a odporoval – nebude môcť o tom ani na chvíľu pochybovať.

3. *napomenutie: Nevyjavuj zverené útechy a slasti od Boha, s výnimkou spovedníka*

Preto svätý Bernard napomína: Svoje tajomstvá si skry pre seba.

4. *napomenutie: Buď pokorný*

Nikdy si nemysli, že si u Boha významnejší; skôr si všimaj svoju biedu. Tak to robil svätý Augustín, o ktorom sa píše, že sa učil jasať pred Bohom s bázňou a chvením.

5. *napomenutie: konaj si občas duchovnú obnovu*

Už skôr sme si povedali, že Boží služobník si má stanoviť každý deň stabilný čas v ktorom sa venuje Bohu. Okrem toho však má občas zanechať všetky práce a zamestnania a venovať sa úplne duchovným cvičeniam. Hoci to môže konať kedykoľvek, najlepšie však na hlavné sviatky v roku, v čase protiventstiev, po dlhých cestách a ťažkých prácach, ktoré boli príležitosťou k mnohému rozptýleniu. Vtedy sa ponorme do usobranosti.

6. *napomenutie: chráň sa neopatrnosti a lenivosti*

Treba byť opatrným, predovšetkým na začiatku, kedy bývajú nadšenie a úspechy väčšie; avšak skúsenosť a opatrnosť menšia. Treba si stanoviť jednotlivé denné úlohy, aby sme ich neboli nútení v polovici zanechať. Iní zasa, naopak; pod zámenkou opatrnosti sa príliš podvoľujú telu a vyhýbajú sa námahám a ťažkostiam. Ťažko posúdiť, čo je nebezpečnejšie a škodlivejšie. Tomáš Kempenský (však) hovorí, že telo, zoslabnuté neopatrnosťou, ťažko bude schopné vzchopiť sa k predchádzajúcej horlivosti.

7. *napomenutie: modlitba sama nestačí*

Jestvuje tu ešte iné nebezpečie, oveľa zhubnejšie ako predchádzajúce; že totiž, tí, ktorí okúsili moc modlitby, z vlastnej skúsenosti vedia, že od nej závisí akýkoľvek úspech v duchovnom živote. Nazdávajú sa, že všetko záleží len od nej a že ona sama stačí ku spáse. Zanedbávajú dokonca ostatné čnosti v dôsledku čoho v nich slabnú. Ako jediná struna na citare, nevylúdi celú melódiu, ak neuderíme aj na iné; tak ani len jedna čnosť nevytvorí duchovnú harmóniu, ak sa nepraktizujú aj ostatné.

8. *napomenutie: posledné*

Čo bolo doteraz povedané sa má chápať ako pomoc nábožnosti; ako pomocný prostriedok k prijatiu milosti. Niektorí to chápu ako návod a myslia si, že keď to všetko uskutočnia dospejú k žiadanému cieľu; celkom tak ako ten, ktorý sa podujal vycvičiť sa v nejakom remesle a riadi sa jeho pravidlami, očakávajú, že sa stane majstrom. To by nebolo nič iné ako zvrátenie milosti v ľudskú schopnosť a pripisovať ľudským návodom to čo je čisto Božím darom a čo jestvuje len vďaka nesmiernemu Božiemu milosrdenstvu. Hlavným prostriedkom k dosiahnutiu nášho cieľa je hlboká pokora a poznanie vlastnej slabosti, biedy a bezmocnosti spolu s veľkou dôverou v Božie milosrdenstvo.

ROZJÍMANIE O UTRPENÍ NÁŠHO PÁNA JEŽIŠA KRISTA

O utrpení Pána je možné rozjímať mnohorakými cestami:

- nasledovania
- obdivu
- viery a nádeje
- vdáčnosti
- súcitu
- ľútosti
- lásky

1. cesta nasledovania

úvaha: *S akou túžbou a s akým odhodlaním si šiel (Pane Ježišu) do Getsemanskej záhrady, aby si tam začal dielo, ktoré si tak túžil vykonať - dielo nášho vykúpenia. V záhrade začala skaza sveta; v záhrade sa začala jeho spása. Obetoval si sa pretože si sám chcel ... bol si vedený poslušnosťou Otcovi a silou lásky k nám.*

vdakyvzdanie: *Ďakujem ti, Ježišu za príklad pokory i trpezlivosti, ktorá tak vyniká v tvojom utrpení. Keď ti zlorečili; ty si nezlorečil ...*

zahanbenie: *Hanbím sa za svoju ctižiadostivosť; ako často sa znepokojujem pre maličkosti a strácam pokoj duše. Hanbím sa, keď si pomyslím na svoju neposlušnosť; svojej svojvôli slúžim ...*

prosba: *Prosím ťa, Pane Ježišu, daj mi správne sebazpoznanie aby som sa pokoril pred tebou. Prosím o trpezlivosť, aby som sa vedel preniesť cez nezdary, pohrdania i každé bezprávie. Prosím o poslušnosť, aby som sa podriad'oval z lásky k tebe.*

obetovanie: *Hľa, ponúkam sa k opovrhnutiu; sľubujem, že budem znášať z lásky k tebe každé protivenstvo. Obetujem ti svoje chcenie; zverujem ho do tvojich rúk, aby som si žiadal čo sa tebe páči.*

2. cesta obdivu

úvaha: Žasni nad tým , že trpí Boh! Kto to kedy slýchal, aby sa všemohúci stal bezmocným; spravodlivý a svätý bol pripočítaný k zločincom a darca života podstúpil smrť! Ak skúmam kto trpí a čo alebo za koho trpí; to všetko je obdivuhodné ...

vďakyvzdanie: Ďakujem ti, Pane Ježišu, že si sa pre mňa tak ponížil a vydal si sa mukám ...

zahanbenie: hanbím sa, že som doposiaľ neobdivoval, nad čím užasli anjeli; zatmelo sa slnko i mesiac a zem sa otriasla ...

prosba: Prosím ťa, Pane Ježišu, daj mi milosť aby som ťa za mňa trpiaceho na zemi neustále obdivoval ako anjeli v nebi obdivujú tvoju slávu ...

obetovanie: Hľa, ponúkam ti svoju myseľ, aby som uvažoval o tom, čo si za mňa vytrpel; ponúkam ti ju so všetkými jej schopnosťami...

3. cesta viery a nádeje

úvaha: Pozoruj všetky tie strasti, ktoré Pán podstúpil a vyznaj, že veríš že to všetko pre našu spásu. Aký nesmierny poklad (zásluh) tvorí to množstvo potúp a bolesti; tolko preliatej krvi! To je náš poklad ... to je naše výkupné ...

vďakyvzdanie: Ďakujem ti, Pane Ježišu, za tak úžasnú pomoc v твоjich zásluhách ...

zahanbenie: hanbím sa, že som neuvažoval o tak nesmiernych dobrách, ktorých sa mi dostalo a že som si ich málo cenil ...

prosba: Prosím ťa, milý Ježišu, osviet môj rozum, aby som to všetko uveril; roznieť moju vôľu, aby som miloval a dúfal, že mi tvoje utrpenie prospeje ...

obetovanie: Hľa, ponúkam ti svoj rozum, aby veril i vôľu, aby som dúfal bez hľadania iných dôvodov ...

4. cesta vďačnosti

úvaha: Uvažuj o tých, ktorí ti preukázali nejaké dobrodenia – o rodičoch, učiteľoch ... Uvažuj koľko dlhuješ a čo chceš pre nich vykonať alebo vytrpieť! O koľko viac ti však preukázal Boh...

vďakyvzdanie: Ďakujem ti, Pane, za všetky dobrodenia; zvlášť za dobrodenie vykúpenia ...

zahanbenie: hanbím sa, že som tak nevďačný a že na tolké dobrodenia nepamätám a nedakujem za ne ...

prosba: Vrúcne ťa prosím o milosť, milý Ježišu, aby som uznal tieto dobrodenia a bol ti neustále vďačný

obetovanie: Čím sa odvdáčim za tolké dobrodenia? Čo ti dám, milý Ježišu ? Ved' ty si ma stvoril. Celý sa ti dávam so všetkým čo som a čo mám ...

5. cesta súcitu

úvaha: *Uvažuj, kto to trpí ... najnevinnejší, označený za zločinca !*

vd'akyvzdanie: *Ďakujem ti, dobrý Ježišu, že si pre mňa také poníženie zniesol a pre moje neprávosti bol strýznený...*

zahanbenie: *Nevďačná duša, rozjímaj o visiacom na kríži! Či nevidíš čo pre teba trpí?! Či je bolesť, ktorú možno s jeho porovnať?! Nevidíš ako ho mučia, klinmi prerážajú ...?! Nevidíš tie trne ...?!*

prošba: *Prosím ťa, dobrý Ježišu, aby som cítil s tebou bolesť. Meč bolesti prenikol srdcom najblahoslavennejšej Panny; kiež aj mojím srdcom ...*

obetovanie: *Ak nedokážeš, duša moja, vyroniť slzu, aspoň si vzbud' túžbu ... pohni sa k súcitu ...*

6. cesta ľútosti

úvaha: *Skúmaj, kto to Pána Ježiša tak potupil a spoznáš, že ty si to bol! Udrel si ho po tvári svojím hnevom; trním korunoval svojou pýchou; bičoval svojou zmyselnosťou ...*

vd'akyvzdanie: *Ďakujem ti, dobrý Ježišu, že si podstúpil toľké muky pre moje hriechy a že si tak trpezlivo čakal na mňa, nekajúceho hriešnika ...*

zahanbenie: *Hanbím sa, Pane Ježišu, že som sa odvažoval teba, mojej lásky najhodnejšieho, tak urážať ...*

prošba: *Prosím ťa, Pane Ježišu, odpusť mi pre svoje utrpenie všetky moje hriechy; daj mi pravú ľútosť ... i predsavzatie (a silu) nevracať sa k svojim hriechom ...*

obetovanie: *Môj Bože, obetujem ti utrpenie a smrť tvojho Syna, ako zadosťučinenie za všetky moje hriechy...*

7. cesta lásky

úvaha: *Uváž tú nesmiernu lásku ... Čo ťa, Pane Ježišu držalo na kríži; klince? Láska k tebe! Láska ma privábila na zem; láska ma urobila človekom; láska ma urobila mužom bolesti ...*

vd'akyvzdanie: Ďakujem ti, najvznešenejší Ježišu. Obetoval si sa za mňa, poškrvneného toľkou vinou ...! Čo za to dám ...?! Všetko je málo a nestačí!

zahanbenie: Ako ďaleko som od tvojej pokory, trpezlivosti, poslušnosti, čistoty a chudoby; od všetkých čností, zvlášť od lásky! Korím sa pred tebou a odovzdávam sa k opovrhnutiu ľudom i každému stvoreniu ...

prosba: Prosím ťa, najpokornejší Ježišu, daj mne, najnešťastnejšiemu hriešnikovi, milosť zmierenia ... Uč ma víťaziť v pokušeniach, ty žiarivý vzor čností ... nech poznám svoju biednosť ... nech po tebe túžim, nech teba hľadám, nech teba očakávam, nech raz spočiniem v tvojom náručí ...

obetovanie: Prijmi, Pane, moju vôľu ... vezmi si moje srdce a zjednot' ho so svojim ... túžim ťa milovať nadovšetko ... spolieham sa na tvoju milosť ... nedopuť, aby som ti odoprel svoju lásku ... teba si volím za otca, za matku, za brata, za svoj poklad ...

Podľa sv. Alberta Veľkého je oveľa viac užitočnejšie denne rozjímať o utrpení Pána, ako sa celý rok každý piatok postiť o chlebe a vode ... žiadne iné cvičenie nedokáže pohnúť dušu k nábožnosti a k pestovaniu čností ako práve toto rozjímanie. (Okrem rozjímania o vlastnom Pánovom utrpení) bude rovnako prospešné skúmať príklady čností, ktoré v celom presvätom Pánovom živote, a najmä utrpení, najviac vynikajú. Totiž jeho tichosť, trpezlivosť, poslušnosť, milosrdenstvo, chudobu, lásku, pokoru, dobrotivosť, skromnosť a ostatné čnosti, ktoré vyžarujú z každého jeho úkonu ako hviezdy na nebi. To robíme najmä preto aby sme svoju myseľ a milosť, ktorú sme od neho prijali zamerali na jediné: nasledovať ho a ísť v jeho stopách. To je najlepšia a najužitočnejšia metóda ako rozjímať o Pánovom utrpení – totiž nasledovať ho ...

ROZJÍMANIA NA DNI V TÝŽDNI

Možno ich konať opakovane; nie to však myslené tak, že by nebolo prípustné vziať si medzitým k rozjímaniu niečo iné. Už sme sa zmienili o tom, že rozjímať môžeme o všetkom, čo v nás roznieť lásku a bázeň Božiu. Nasledujúce rozjímania sú v prvom rade pre tých, ktorí len nedávno zmenili svoj nesprávny život. Títo majú rozjímať o tom, čo prebúdza bolesť a hrôzu z hriechu; čo prebúdza bázeň Božiu a pohrdanie svetom. Sú to akoby prvé kroky na začiatku nápravy života, na ktorých si treba dať veľmi záležať.

Rozjímanie na pondelok: **HRIECHY**

Budeš spomínať na svoje hriechy a cvičiť sa v sebazpoznaní.

I. bod Posúď najprv množstvo svojich minulých hriechov. Ak budeš pozorne skúmať, zistíš, že je ich viac, než je vlasov na tvojej hlave a že si vôbec nemyslieval na Boha.

Potom uvažuj aký si mal vzťah k Desatoru a spoznáš, že niet Božieho prikázania voči ktorému by si sa neprehrešil, či už myšlienkou, slovom alebo skutkom.

Na čo všetko si premárnil čas svojho detstva, mladosti a dospievania a vôbec celý svoj život? Čomu slúžili tvoje zmysly a schopnosti, ktoré si od Boha dostal, aby si ho poznal a jemu slúžil?

Ó, strom suchý, akú výhovorku si nájdeš, keď budeš musieť vydať počet z každej chvíľky svojho života?!

Skúmaj potom hriechy, ktorých sa naďalej dopúšťaš a spoznáš vo svojich návykoch, že Adamov syn. Ako málo vďačný Bohu, aký zabudlivý na mnohé jeho dobrodenia, aký vzdorovitý voči jeho vnuknutiam, aký vlažný a lenivý v jeho službe. Uváž aký bývaš prísny na bližneho a aký zhovievavý k sebe samému. Aký bývaš nestály v dobrom, neopatrný v rečiach, nerozumný v skutkoch; v ťažkostiach často malomyselný nezriedka až príliš opovážlivý.

II. bod Na hriechoch svojej minulosti si všimni proti komu si sa prehrešil ako a prečo?! Čo za sila ťa vohnala do hriechu?! Často márna ctižiadostivosť, príťažlivosť rozkoše, chvíľkový zisk; ba často ani nebolo žiadneho dôvodu!

A ako si hrešil? Tak ľahko; bez strachu či dokonca s potešením! To má byť odplata za toľké dobrodenia?! Takou poslušnosťou sa odplácaš, za drahocennú krv, na križi za teba vyliatu, za bičovanie a údery do tváre, pre teba znášané?!

Bude užitočné, aby si zotrval pri tejto úvahe. Čo máš, čím by si sa mohol skutočne chváliť?!

Považuj sa za trstinu, sem-tam ohýbanú vetrom; za bylinu s prázdnyim klasom. Uváž, že nie si hoden ani oči pozdvihnúť k nebu. S verejnou hriešnicou z Evanjelia sa vrhni k Spasiteľovým nohám a plný zahanbenia pros ho za odpustenie svojich hriechov, za vnútornú bolesť nad nimi a za pravú kajúcnosť. Pros ho aby ťa On, plný dobroty a milosrdenstva, opäť láskavo prijal do svojho domu.

Rozjímanie na utorok: **ÚTRAPY TOHTO ŽIVOTA**

Pre rozjímanie si vezmi sedem hlavných útrap, ktorých inak nespočetné množstvo.

I. bod Uvažuj aký **krátky** je ľudský život; ako hovorí žalmista: sedemdesiat či osemdesiat rokov, no zväčša sú len trápením a trýzňou ... (Ž 90, 10-12). Akí nerozumní sú ctitelia tohto života; pre chvíľkovú rozkoš pripravení obetovať večnosť ...

A tento život je nielen krátky, ale aj **veľmi neistý**. Neviete, hovorí Ježiš, kedy príde váš Pán, či večer, či o polnoci, či za spevu kohúta alebo ráno (*porov. Mk 13,35*). Aby si to jasnejšie pochopil, spomeň si ako mnohých smrť náhle vytrhla z tohto života a razom zmarila všetky plány a nádeje.

II. bod Uvažuj tiež **o krehkosti života**; často ublíži trochu nepriaznivé počasie; nemierny dúšok studenej vody; pôst či horúčka alebo čokoľvek iné.

Pozoruj tiež **neistotu a premenlivosť** nášho života; je v neustálej zmene

Všimni si **zhon života**; niet pokoja a stráca sa stále viac a viac ...

Aký **klamlivý** je tento život; právom ho nazvať slzavým údolím. Všimni si trochu chorôb, životných útrap a duševných bolestí, rôznych nebezpečenstiev, ktoré hrozia ľuďom v každom stave a v každom veku. Keď nahliadneš do nádejí, ktoré môže poskytnúť tento svet, poznáš aké sú opovrhnutia hodné.

Poslednou útrapou je **smrť** – za všetkých najdesivejšia; razom olúpi telo o všetko a duša sa odoberie na miesto súdu ...

Rozjímanie na stredu: **SMRŤ**

Rozjímaním o smrti získaš pravú múdrosť a nenávisť ku hriechom.

I. bod Uváž, aká neistá je hodina smrti; nevieš ani deň ani miesto ani stav v ktorom ťa nájde.

Ako ťažko sa budeš lúčiť so všetkým, čo si v tomto živote miloval; aj duša sama sa bude ťažko odlučovať od tela. Ak človek bolestne znáša vyhnanstvo z drahej vlasti, aké bolestné bude vyhnanstvo, ktorého oddelí od všetkého na tomto svete; od rodného domu, od vecí, otca, matky, detí, priateľov, od všetkých, ktorí s ním niesli bremeno tohto života ...

Aká to musí byť trýzeň umierajúceho v tú hodinu, keď sa pýta sám seba, čo sa onedlho stane s telom i dušou? S istotou vie, že ho čaká alebo večná sláva alebo večné muky – a že je obidvom rovnako blízko. A predsa nevie, čo z toho bude jeho údelom. Vtedy sa vynoria z pamäti všetky hriechy uplynulého života, zvlášť tie nad ostatné ťažšie s ktorými prijal viac rozkoše. Budú ho mučiť a viny, ktoré sa kedysi zdali samou sladkosťou, zhorknú ako žľč.

Ak hovorí svätý Pavol, že čo sme zasiali, budeme i žať; čo môžem očakávať; a svätý Ján, že nič poškvrené nevojde do nebeského Jeruzalema; ako sa tam dostanem ja, zneuctený toľkými druhmi roztopašnosti.

Potom pristúpi Cirkev so sviatosťami; je to posledná pomoc ...

II. bod Z toho, čo sme povedali, je jasné aké nesmierne budú úzkosti pri umieraní človeka, ktorý žil zle.

Pozoruj jednoducho všetko, čo sa robí so zosnulým, kým nepochovajú telo do zeme a tak upadá do trvalého zabudnutia.

Potom odprevaď dušu, vydávajúcu sa na cestu, do novej doposiaľ neznámej krajiny, pred najvyššieho sudcu ...

Rozjímanie na štvrtok:

POSLEDNÝ SÚD

Dva dôležité hnutia majú byť vlastníctvom kresťana: bázeň Božia a nenávisť k hriechu

- I. bod Verejne pred svetom bude vyhlásený rozsudok, platný naveky. Ten deň zhrnie všetky dni minulých, prítomných i budúcich čias. Prívaly Božej pomsty v okamžiku zaplavia všetky zločiny spáchané od začiatku.
- II. bod Človeče, zvrátený a zlomyselný; kohože si to vo mne videl; prečo si mnou pohrdal?! Stvoril som ťa na svoj obraz, dal som ti svetlo viery, vlastnou krvou vykúpil ... Ako si to ohodnotil svoju dušu, vykúpenú mojou krvou?! Čo som sa navola! Ty si však nechcel počuť. Kľopal som, a ty si nechcel otvoriť. Roztvoril som náruč na kríži a ty si si to nevšímal ... čože odpovedia roztopašníci, ktorí si dovoľovali najrôznejšie hanebnosti, akoby Boha ani nebolo alebo ako keby mu na ľudstve vôbec nezáležalo?!

Uvažuj o samom rozsudku; ním rozdrví najvyšší Sudca všetkých bezbožných ... lebo plameň akého ohňa môže byť prudší ako slová: „Odídte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom“ (porov. Mt 25,41)

Rozjímanie na piatok:

PEKLO

Nie je nevhodné predstavovať si peklo ako temný, podzemný priestor plný hrôzy. Na tomto nešťastnom mieste sú dva druhy testov: trest citov a trest zavrhnutia.

- I. bod Uvažuj, že u zatratených niet ani jediného zmyslu, ktorý by nebol sužovaný zvláštnym trestom; urážali Boha všetkými údmami a zmyslami a používali ich ako nástroje hriechu, preto Božia spravodlivosť stanovila každému z nich zasluhujúce muky.

Svätý Gregor hovorí, že tam bude neznesiteľný mráz, nehasiteľný oheň, neutíchajúca trýzeň, odporný zápach, priam hmatateľná tma, rany mučiteľov, ohyzdné podoby diablov, hrozná potupa a nesmierne zúfalstvo hriešnikov.

Ak sa ti čo len nepatrná časť týchto múk zdá aj na krátky čas ťažká až neznesiteľná; povedz mi, čo to bude znamenať trpieť naraz všetko toto zlo na všetkých údoch a zmysloch, nielen jednu či tisíc nocí, ale naveky !

A preda, tieto tresty nie sú pre zatratených ešte tie najväčšie; je jeden ešte väčší. Teológovia ho nazývajú trestom zavrhnutia. Spočíva vo vylúčení z obľahujúceho pohľadu na Boha; vo večnom vyradení zo spoločenstva svätých.

- II. bod To sú všeobecné muky zatratených. Okrem to, jestvujú aj zvláštne; tie, ktorými bude každý trýznený podľa vlastnej viny. Miera bolesti bude úmerná miere rozkoše, ktorej sa hriešnik v živote oddával.

Tieto tresty sú časovo neobmedzené, sú bez útechy či úľavy; nezmierňujú sa a niet ani najmenej nádeje, že im bude raz koniec. Dôsledkom toho je strašná

a neprestávajúca nenávisť zatratených voči Bohu; hrozné rúhanie a preklínanie, ktoré sa priam prúdmi vylieva z ich hrdiel.

Rozjímanie na sobotu: **NEBO**

Rozjímaj o nebeskej sláve svätých. Nadchneš svoje srdce túžbou po nebeskej blaženosti v spoločensťve svätých a pre pohrdanie svetom.

I. bod Keď už v tomto slzavom údolí stvoril Boh toľko krásy, aké nádherné musí byť to miesto, ktoré Boh vyvolil za dôstojný trón svojej slávy, za palác svojej dôstojnosti a za domov vyvolených ...

Uvažuj o obyvateľoch tohto blaženého miesta; svätý Ján píše, že ich je nespočítateľný zástup. Svätý Dionýz hovorí, že počet anjelov prevyšuje počtom všetko stvorenstvo na tejto zemi. A každý z blažených duchov je neporovnateľne krajší, pôvabnejší a žiarivejší ako celý viditeľný svet. Čo to bude znamenať, hľadiet' na nich, keď ich nemožno spočítat' ...

Ak je príjemné byť v spoločnosti dobrých ľudí, aké sladké bude potom pridruženie k takému množstvu vyvolených! Žit' spolu s apoštolmi, zhovárať sa s prorokmi, zotrvať s mučeníkmi a tešiť sa pozornosti všetkých svätých.

Čo to bude znamenať keď uzrieš tvárou v tvár Najvyššie Dobro a nazerať na Toho, ktorý hoci je jeden, zahŕňa v sebe všetko a každú dokonalosť. Môže ľudská myseľ túžiť po niečom vyššom?

II. bod Rozjímaj o oslávených telách; budú vynikať štvorakou výsadou: nebudú trpieť, budú jemné, plné života a žiarivé! Podľa Kristových slov, budú žiarit' ako slnko v kráľovstve jeho Otca.

Bude tam zdravie bez chorôb, sloboda bez násilia, krása bez chaosu, nesmrteľnosť bez porušenia, hojnosť bez núdze, pokoj bez nebezpečia, radosť bez smútku; pocta a sláva bez konca.

Rozloha toho miesta bude najpriestrannejšia, krása najpôvabnejšia, lesk najžiarivejší. Spoločnosť tam bude najlepšia a najpríjemnejšia. Bude tam večná jar, ktorú bude Duch Svätý udržiavať svojim dychom v neustálej sviežosti a rozkvetu. Ó, mesto nebeské; príbytok najbezpečnejší, zem oplývajúca blaženosťou!

Kedyže už príde ten deň? Kedyže už opustím túto pomínelosť ...

Rozjímanie na nedeľu: **BOŽIE DOBRODENIA**

Rozjímaj o Božích dobrodeniach, aby si mohol Bohu vzdávať vd'aky a srdce rozpáliť vrúcnejšou láskou k tomu, ktorý ti toľko dobrého preukázal.

I. bod Všímni si telo a zmysly, všimni si dušu s jej schopnosťami: rozumom, pamäťou a vôľou. Uváž, že ti to daroval Boh. Okrem toho, uváž, že celý tento svet i všetko, čo sa v ňom skrýva stvoril Boh pre tvoje dobro: more, zem, ryba a vtáctvo, zver i rastliny; ba dokonca aj anjelských duchov stvoril, aby ti slúžili.

Uvažuj o svojom zdraví a živote, ktorému sa tešíš; to všetko máš od Boha. On to všetko udržiava deň čo deň.

Uvažuj o dobrodení vykúpenia: aké a mnohé dobrá ti zaslúžil svojím utrpením. On Boh! Trpí za nevďačných a zlých; nie preto, že by sme si to akosi zaslúžili, ale len pre svoju dobrotu a ušľachtilosť.

II. bod Rozjímaj o milosti, ktorú si dostal od Boha. Akú vďačnosť mu preukážeš, keď ťa znovu priviedol do stavu milosti a na cestu večnej spásy, keď si hriechom stratil krstnú nevinnosť? Aká musela byť jeho dobrotu a láska keď na teba roky zhovievavo čakal a navštevoval dobrými a svätými vnuknutiami; že hneď netrhal nič tvojho zvráteného života.

Sú aj mnohé iné dobrodenia, ukryté pred tvojím zrakom. Koľkokrát ťa svojou podivuhodnou prozreteľnosťou vytrhol z moci zla, odstránil príležitosť k hriechu, zmaril úklady nepriateľa tvojej spásy i všetky jeho pokusy, pretože nechcel, aby si sa stal jeho korisťou.

Preto je veľmi správne a spravodlivé; veľmi rozumné, aby sme mu za všetko vzdávali vďaky a uznali, že sme dostali oveľa viac, ako to za čo ďakujeme a že sme dlžníci, neschopní splatiť svoj dlh ...

Použitá literatúra:

Rozjímání sv. Petra z Alkantary, vyd. ALVERNA, ed. Františkánska knihovna, 1991

Stefano de Fiores, Tullo Goffi, 1999: Slovník spirituality, Karmelitánske vydavtelství Kostelní Vydří

Skrátené
Cyril Jaroslav Brázda OFM

Trstená
22.09.2002